

การเลี้ยงโคเนื้อ

สารานุกรม ปรัชญาบัณฑิต

การเลี้ยงโคเนื้อ

การเลี้ยงโคเนื้อ

โดย

สามารถ ปรีชานันท์

คู่มือ

การเลี้ยงโคเนื้อ

ISBN : 974-93430-3-4

ผู้เขียน : สามารถ ปรีชานันท์

พิมพ์ครั้งที่ 3 : กุมภาพันธ์ 2559

ราคา 86 บาท

ข้อมูลทางบรรณานุกรมของสำนักหอสมุดแห่งชาติ
สามารถ ปรีชานันท์
การเลี้ยงโคเนื้อ--พิมพ์ครั้งที่ 3--กรุงเทพฯ : เกษตรสยาม, 2559.
136 หน้า
1. โค--การเลี้ยง I ชื่อเรื่อง
636.2
ISBN 974-93430-3-4

บริหารการพิมพ์โดย : สำนักพิมพ์เกษตรสยาม

คณะผู้จัดทำ

บรรณาธิการ : คณิต ศรีแป้น

กองบรรณาธิการ : ธนัช สานสัมพันธ์, วิชุด คชชาติ
สุวิทย์ ธรรมศร, คงวุฒิ นาเกรียงไกร

อาร์ตเวิร์ค : สุภาวดี เวียงรักษ์

ออกแบบปก : อีระ พาวารี

พิมพ์ที่ อักษรสยามการพิมพ์

1137/1 ซ.พาณิชย์การธนบุรี ถ.เจริญสนิทวงศ์

ภาษีเจริญ กรุงเทพมหานคร 10160

สงวนลิขสิทธิ์

คำนำ

โคเน็บบเป็นสัตว์ที่มีความสำคัญทางเศรษฐกิจชนิดหนึ่งของประเทศไทย ซึ่งนอกจากจะให้เนื้อเพื่อบริโภคเป็นอาหารแล้ว โคยังมีประโยชน์อีกมากมาย ปัจจุบันความนิยมและความต้องการบริโภคเนื้อโคได้เพิ่มมากขึ้น และมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ ตามจำนวนของประชากรที่เพิ่มขึ้นตลอดเวลา และสามารถจำหน่ายโคได้ราคาแพง จึงทำให้รูปแบบการเลี้ยงโคเนื้อในปัจจุบันได้เปลี่ยนมาเลี้ยงเป็นเชิงธุรกิจมากขึ้น คือ เลี้ยงกันอย่างจริงจัง ใช้พันธุ์ที่เหมาะสม และมีการวางแผนผลิตลูกโคและการขุนอย่างมีระบบมากขึ้น ทำให้เนื้อโคที่ได้มีคุณภาพดีขึ้นกว่าเดิมมาก ซึ่งสามารถทดแทนเนื้อโคคุณภาพดีที่นำเข้ามาจากต่างประเทศได้ แต่อย่างไรก็ตามเกษตรกรรายย่อยที่เลี้ยงโคเนื้อเป็นอาชีพเสริมก็สามารถผลิตเนื้อโคเข้าสู่ตลาดได้เช่นกัน เนื่องจากตลาดเนื้อโคในประเทศไทยมีหลายระดับ โดยการผลิตโคมันหรือโคพันธุ์พื้นเมือง

ในหนังสือเล่มนี้ข้าพเจ้าได้รวบรวมความรู้เกี่ยวกับการเลี้ยงโคเนื้อไว้ค่อนข้างสมบูรณ์และเข้าใจง่าย ซึ่งเกษตรกรและผู้สนใจทั่วไปสามารถนำไปปรับใช้เป็นแนวทางในการเลี้ยงโคเนื้อเป็นการค้าหรืออาชีพเสริมได้เป็นอย่างดี และเพื่อเป็นการส่งเสริมให้ผู้สนใจทั่วไปหันมาเลี้ยงโคเนื้อกันอย่างแพร่หลายยิ่งขึ้น

สามารถ ปรีชานันท์

สารบัญ

บทนำ...โคเนื้อ	7
พันธุ์โคเนื้อ	8
หลักการซื้อโคมาทำพันธุ์	17
การประมาณอายุโค	17
การประมาณจำนวนลูกของโค	19
การคัดเลือกโคจากลักษณะภายนอก	20
การตรวจโรคแพ้ติดต่อ	22
การผสมพันธุ์โคและการตั้งท้อง	23
วัตถุประสงค์ในการผสมพันธุ์โคเนื้อ	23
ฤดูผสมพันธุ์	26
การเป็นสัด	27
วิธีการผสมพันธุ์	28
การตั้งท้องและการกลับสัด	33
การเลี้ยงดูแม่โคระยะตั้งท้อง	35
การคลอดลูก	39
ลักษณะอาการของแม่โคใกล้คลอด	39
ขั้นตอนการคลอด	40
การปฏิบัติต่อลูกโคหลังคลอด	45
ปัญหาที่อาจเกิดขึ้นหลังการคลอด	46
การเลี้ยงดูแม่โคหลังคลอด	49
การเลี้ยงดูลูกโคเล็ก	50
การหย่านมลูกโคและการจัดการหลังหย่านม	53
การเลี้ยงดูโคสาวและการคัดโคสาวเข้าผสมพันธุ์	55
การทำเครื่องหมายประจำตัวโค	59
การทำลายเขาโค	63
การทำลายเขาโคเล็ก	64
การทำลายเขาโคใหญ่	65

การตอนโค	66
อาหารโคเนื้อ	71
ชนิดของสารอาหารที่โคต้องการ	72
ประเภทของอาหารโค	75
การให้แร่ธาตุเสริมแก่โคเนื้อ	79
พันธุ์หญ้าและถั่วสำหรับเลี้ยงโคที่สำคัญ	80
การจัดการแปลงหญ้าเลี้ยงโค	87
รูปแบบการใช้ประโยชน์จากแปลงหญ้า	87
การคำนวณหาจำนวนโคลงทะเล็มหญ้าต่อพื้นที่แปลงหญ้า	89
ปัจจัยในการแบ่งขนาดแปลงหญ้า	92
ระยะเวลาที่เหมาะสมในการตัดหญ้าหรือปล่อยให้โคลงทะเล็ม	93
การจัดการบางอย่างเพื่อเพิ่มผลผลิตของหญ้า	94
การทำหญ้าแห้ง	95
การขุนโค	100
วิธีการขุนโคเนื้อ	100
หลักการคัดเลือกโคเข้าขุน	102
การจัดการกับโคก่อนเข้าขุน	105
อาหารและการให้อาหารโคขุน	108
ลักษณะโคที่พร้อมส่งตลาดและการจัดการก่อนส่งตลาด	114
การฉีดวัคซีนโค	116
ความหมายและจุดประสงค์ของการฉีดวัคซีน	116
ข้อควรทราบก่อนการฉีดวัคซีน	116
วิธีการเก็บรักษาวัคซีน	118
คุณสมบัติและวิธีการใช้วัคซีนที่สำคัญ	119
โรคและพยาธิโคที่สำคัญ	123
เอกสารอ้างอิง	135

บทนำ...โคเนื้อ

โคเป็นสัตว์เลี้ยงชนิดหนึ่งที่มีความสำคัญและอยู่คู่วิถีชีวิตของเกษตรกรไทยมาช้านาน แต่รูปแบบการเลี้ยงโคเนื้อในประเทศไทยในอดีตที่ผ่านมาไม่เป็นจริงเป็นจัง ส่วนใหญ่เป็นการเลี้ยงเป็นอาชีพเสริมผสมผสานไปกับการทำนาทำไร่ของเกษตรกรรายย่อยและเลี้ยงเพื่อไว้ใช้แรงงาน แต่ในปัจจุบันรูปแบบการเลี้ยงโคเนื้อในประเทศไทยได้หันมาเลี้ยงในเชิงธุรกิจกันมากขึ้น คือ เลี้ยงกันอย่างจริงจัง ใช้โคพันธุ์ที่เหมาะสม มีการวางแผนอย่างมีระบบมากขึ้น เนื่องจากความต้องการเนื้อโคสำหรับบริโภคมีมากขึ้นตามจำนวนของประชากรที่เพิ่มขึ้นเรื่อยๆ เพราะเนื้อโคเป็นอาหารที่มีคุณค่าทางโภชนาการที่คนทั่วไปนิยมบริโภคมากที่สุด ประกอบกับการใช้แรงงานจากโคมีความสำคัญลดลงเรื่อยๆ เนื่องจากการเข้าทดแทนด้วยเครื่องจักร เกษตรกรจึงเลี้ยงโคเนื้อเพื่อจำหน่ายเพียงอย่างเดียวมากขึ้น

ในปีหนึ่งๆ ประเทศไทยได้สั่งซื้อเนื้อโคคุณภาพดีจากต่างประเทศเข้ามาเป็นอาหารสำหรับนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติและคนไทยที่มีรายได้สูงจำนวนไม่น้อย และมีแนวโน้มที่เพิ่มขึ้นเรื่อยๆ แต่ถ้าเกษตรกรไทยหันมาเลี้ยงโคเนื้อกันอย่างจริงจังโดยผลิตเนื้อโคที่มีคุณภาพดีมากขึ้น ก็จะสามารถทดแทนเนื้อโคที่สั่งซื้อเข้ามาจากต่างประเทศได้ปีละหลายล้านบาท ทำให้ลดการสูญเสียเงินตราออกไปต่างประเทศอีกด้วย และถ้ามีการเลี้ยงโคเนื้อกันมากก็สามารถส่งเนื้อโคออกไปจำหน่ายต่างประเทศนำรายได้เข้าประเทศได้เช่นกัน นอกจากนี้การเลี้ยงโคเนื้อยังช่วยแก้ปัญหาการขาดแคลนเนื้อโคสำหรับบริโภคภายในประเทศ ส่งเสริมอาชีพและเพิ่มรายได้ให้แก่เกษตรกร ช่วยแก้ปัญหาราคาผลผลิตของมันสำปะหลัง สับปะรด ปลายข้าวและต้นข้าวโพดฝักอ่อนตกต่ำ โดยเปลี่ยนมาทำเป็นอาหารเลี้ยงโคเนื้อ และมูลโคซึ่งเป็นผลพลอยได้ที่ใช้เป็นปุ๋ยอินทรีย์บำรุงดินให้อุดมสมบูรณ์ได้เป็นอย่างดี

พันธุ์โคเนื้อ

เนื่องจากในปัจจุบันเนื้อโคมีราคาค่อนข้างสูง รูปแบบการเลี้ยงโคเนื้อในประเทศไทยจึงเข้าสู่ระบบเชิงธุรกิจมากขึ้น พันธุ์โคนับเป็นปัจจัยหนึ่งที่มีความสำคัญต่อความสำเร็จในการเลี้ยงโคเนื้อ ซึ่งพันธุ์โคเนื้อที่มีลักษณะดีมีอยู่เป็นจำนวนมาก แต่ละพันธุ์จะมีความแตกต่างกันในเรื่องลักษณะและความสามารถในการปรับตัวเข้ากับสภาพภูมิอากาศ แต่โดยทั่วไปแล้วในการคัดเลือกพันธุ์โคเนื้อจะพิจารณาถึงสิ่งต่างๆ เช่น พันธุ์ที่นิยมเลี้ยงกันในห้องถิ่น ความต้องการของตลาด ความสามารถในการปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อม ความสามารถในการหาหญ้ากินและการใช้อาหารหยาบ อัตราการเจริญเติบโต การเป็นหนุ่มสาวเร็ว ความสามารถและประสิทธิภาพในการสืบพันธุ์ เป็นต้น สำหรับพันธุ์โคเนื้อที่มีอยู่ค่อนข้างแพร่หลายในประเทศไทยมีดังต่อไปนี้

1. พันธุ์พื้นเมือง เป็นโคที่มีถิ่นกำเนิดในทวีปเอเชีย จัดอยู่ในกลุ่มโคอินเดียน แต่ยังไม่ทราบแน่ชัดในสายพันธุ์ดั้งเดิมและประวัติความเป็นมาในอดีต โคพื้นเมืองอยู่ในประเทศไทยมานานจนสามารถปรับตัวเข้ากับสภาพภูมิอากาศของประเทศไทยได้เป็นอย่างดีแล้ว และจัดว่าเป็นโคที่มีอยู่มากที่สุดในประเทศไทย จึงนับเป็นโคที่มีความสำคัญและเป็นพื้นฐานของการเลี้ยงโคเนื้อในประเทศไทย

ลักษณะรูปร่างภายนอกของโคพื้นเมืองของไทยจะมีลักษณะที่ใกล้เคียงกับโคพื้นเมืองของประเทศลาว กัมพูชาและพม่า คือมีลักษณะรูปร่างกะทัดรัด ลำตัวเล็ก ยาว ขนสั้นเกรียน โดยทั่วไปมีลำตัวสีน้ำตาลแกมแดง แต่อาจมีสีแตกต่างกันหลายสี เช่น แดง ดำ น้ำตาล เหลือง ขาวนวล และอาจมีสีประรวมอยู่ด้วย หน้าผากแคบแบน ตะโหนกเล็ก มีเหนียงคอบางแต่ไม่หย่อนยานมาก ใบหูเล็กกางขนานกับแนวลำตัว หน้งใต้ท้องเรียบ มีนิลัยปราดเปรี้ยว ตีนตลกใจง่าย รักฝูงและจดจำฝูงได้ดี เพศผู้โตเต็มที่หนัก

โคพันธุ์พื้นเมือง

ประมาณ 300–350 กิโลกรัม ส่วนเพศเมียโตเต็มที่หนักประมาณ 200–250 กิโลกรัม อย่างไรก็ตามโคพื้นเมืองในแต่ละภาคของประเทศไทยจะมีลักษณะที่แตกต่างกันออกไป ซึ่งสามารถจัดแบ่งตามลักษณะรูปร่างภายนอก ตามภูมิภาคและวัตถุประสงค์ของการเลี้ยงได้ 4 สายพันธุ์คือ โคพื้นเมืองภาคเหนือหรือโคขาวลำพูน โคพื้นเมืองภาคอีสาน โคพื้นเมืองภาคกลาง (โคลาน) และโคพื้นเมืองภาคใต้

ข้อดีของโคพันธุ์พื้นเมือง ได้แก่ เลี้ยงง่าย หากกินเก่ง ไม่เลือกอาหาร ให้ลูกตกปีละตัว เป็นหนุ่มเป็นสาวเร็ว เลี้ยงลูกเก่ง ทนทานต่อโรค และสภาพภูมิอากาศในประเทศไทยได้ดี มีเนื้อแน่น และแม่โคพื้นเมืองเหมาะที่จะนำมาผสมพันธุ์กับพ่อพันธุ์หรือผสมเทียมกับพันธุ์อื่น เช่น พันธุ์บราห์มัน พันธุ์ตาก พันธุ์กำแพงแสน พันธุ์กบินทร์บุรี เป็นต้น เพื่อผลิตโคพันธุ์ลูกผสม

ข้อเสียของโคพันธุ์พื้นเมือง ได้แก่ เป็นโคที่มีขนาดเล็ก โตช้า ให้นมเนื้อคุณภาพต่ำ ไม่เหมาะที่จะนำมาเลี้ยงขุนเพราะมีขนาดเล็กและเนื้อไม่มีไขมันแทรก และแม่โคพื้นเมืองซึ่งมีขนาดเล็กจึงไม่เหมาะที่จะผสมกับโคพันธุ์ที่มีขนาดใหญ่ เช่น ชาร์โรเลส์และซิมเมนทัล เพราะอาจมีปัญหาการคลอดยากตามมา

2. พันธุ์บราห์มัน (Brahman) เป็นโคที่มีต้นกำเนิดในประเทศอินเดีย แต่ได้รับการปรับปรุงพันธุ์ในประเทศสหรัฐอเมริกา จึงเรียกโคพันธุ์นี้ อีกชื่อหนึ่งว่า อเมริกันบราห์มัน (American Brahman) ประเทศไทยได้ส่งเข้ามาครั้งแรกเมื่อปี พ.ศ. 2497 ซึ่งโคพันธุ์นี้ที่เลี้ยงในประเทศไทยส่วนใหญ่นำเข้ามาจากสหรัฐอเมริกาและออสเตรเลียแล้วนำมาคัดเลือกและปรับปรุงพันธุ์ให้เหมาะสมกับการเลี้ยงในประเทศไทย ซึ่งในปัจจุบันโคบราห์มันลูกผสมมีเลี้ยงอยู่ทั่วไปในประเทศไทย

ลักษณะของโคพันธุ์บราห์มันเป็นโคที่มีขนาดค่อนข้างใหญ่ คือ เพศผู้โตเต็มที่มีน้ำหนักประมาณ 800-1,200 กิโลกรัม เพศเมียมีน้ำหนักประมาณ 500-700 กิโลกรัม ลำตัวมีขนสีขาว เทาและแดง แต่หนังมีสีดำ ขนสั้นเกรียน จมูก ริมฝีปาก ขอบตา กีบเท้า ก็มีสีดำ ลักษณะลำตัวกว้าง ยาว และลึกได้สัดส่วน หลังตรง ตะโหนักใหญ่ หูใหญ่ยาวและปรก เหนียงที่คอและหนังใต้ท้องหย่อนยาน โคนหางใหญ่ พู่หางมีสีดำ โคบราห์มันที่นิยมเลี้ยงกันมากคือ พันธุ์สีขาว

ข้อดีของโคพันธุ์บราห์มัน ได้แก่ เป็นพันธุ์ที่เจริญเติบโตได้ดีในสภาพภูมิอากาศร้อนอย่างประเทศไทย มีความทนทานต่อโรคและแมลงได้ดีมาก กินอาหารเก่ง แข็งแรง เลี้ยงง่าย โตเร็ว คลอดง่าย นอกจากนี้โคบราห์มันเหมาะสำหรับเป็นโคพื้นฐานเพื่อผลิตโคเนื้อคุณภาพดีและโคนม เช่น ผสมกับพันธุ์ชาร์โรเลส์เพื่อผลิตโคขุน ผสมกับพันธุ์ไฮลด์โคมฟรีเซียน (ขาวดำ) เพื่อผลิตโคนม และผสมกับพันธุ์ซิมเมนทัลเพื่อผลิตโคกึ่งเนื้อกึ่งนม เป็นต้น

พันธุ์บราห์มัน

ข้อเสียของโคพันธุ์บราห์มัน ได้แก่ มีอัตราการผสมติดค่อนข้างต่ำ ให้ลูกตัวแรกช้าและให้ลูกค่อนข้างห่าง ส่วนใหญ่จะเลือกกินเฉพาะหญ้าที่มีคุณภาพดี เมื่อขาดแคลนหญ้าจะไทร่มง่าย เนื้อมีความชุ่มฉ่ำน้อย และตื่นตกใจง่าย

3. พันธุ์ชาร์โรเลส์ (Charolais) มีถิ่นกำเนิดอยู่ในประเทศฝรั่งเศส โดยนำเข้ามาในประเทศไทยเมื่อปี พ.ศ. 2515 เป็นโคที่มีขนาดใหญ่มาก โครงร่างใหญ่ มีสีขาวยุติมาตลอดทั้งตัวนับตั้งแต่จมูก ขอบตา เข่า กีบ ฟันหาง และขนทุกส่วนของร่างกาย ทำให้ดูคล้ายโคเผือก รูปร่างมีลักษณะเป็นสี่เหลี่ยม ผิวน้ำ ขาสั้น ลำตัวกว้าง ยาวและลึก คอสั้น มีกล้ามเนื้อเป็นมัดตลอดทั้งตัว มีนิสัยเชื่อง เพศผู้เมื่อโตเต็มที่หนักประมาณ 1,100 กิโลกรัม เพศเมียเมื่อโตเต็มที่หนักประมาณ 700-800 กิโลกรัม

ข้อดีของโคพันธุ์ชาร์โรเลส์ ได้แก่ เป็นโคที่มีการเจริญเติบโตเร็ว มีคุณภาพซากดี ซากมีขนาดใหญ่ เนื้อนุ่มและเนื้อสันมีไขมันแทรกเป็นที่

ต้องการของตลาด แต่เปอร์เซ็นต์ความชุ่มฉ่ำไม่ค่อยดี แม่โคให้นมดี เลี้ยงลูกเก่ง เมื่อนำมาผสมข้ามพันธุ์ลูกผสมที่ได้จะโตเร็วและสามารถปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อมได้ดีพอสมควร เหมาะที่จะนำมาผสมกับแม่โคบราห์มันหรือลูกผสมบราห์มันเพื่อนำลูกมาเลี้ยงเป็นโคขุน

ข้อเสียของโคพันธุ์ซาร์โรเลสส์ ได้แก่ ถ้าเป็นพันธุ์แท้หรือมีสายเลือดสูงๆ จะไม่ทนต่อสภาพอากาศในประเทศไทย ไม่เหมาะที่จะนำมาผสมกับแม่โคขนาดเล็กเพราะอาจทำให้คลอดยาก มีอายุถึงวัยเจริญพันธุ์และเป็นสัตว์ช้า และมีระบบสืบพันธุ์ไม่ค่อยดี

4. พันธุ์ตาก (Tak) เป็นโคเนื้อพันธุ์ใหม่ของไทย ทำการคัดเลือกและปรับปรุงพันธุ์โดยศูนย์วิจัยและบำรุงพันธุ์สัตว์ตาก กรมปศุสัตว์ ปรับปรุงพันธุ์ขึ้นเพื่อให้ได้โคเนื้อพันธุ์ที่โตเร็ว เนื้อนุ่ม เพื่อทดแทนการนำเข้าพันธุ์โคและเนื้อโคคุณภาพดีจากต่างประเทศ

โคพันธุ์ตากเป็นโคลูกผสมระหว่างพันธุ์ซาร์โรเลสส์กับพันธุ์บราห์มัน การสร้างพันธุ์ดำเนินการโดยการนำน้ำเชื้อโคพันธุ์ซาร์โรเลสส์คุณภาพสูงจากประเทศฝรั่งเศสผสมกับแม่โคบราห์มันพันธุ์แท้ ได้โคลูกผสมชั่วที่ 1 (เรียกว่าโคพันธุ์ตาก 1) ที่มีเลือดซาร์โรเลสส์ 50 เปอร์เซ็นต์และบราห์มัน 50 เปอร์เซ็นต์ แล้วนำแม่โคชั่วที่ 1 ไปผสมกับน้ำเชื้อหรือพ่อบราห์มันพันธุ์แท้ ได้ลูกโคชั่วที่ 2 (เรียกว่าโคพันธุ์ตาก 2) ซึ่งมีเลือดซาร์โรเลสส์ 25 เปอร์เซ็นต์และบราห์มัน 75 เปอร์เซ็นต์ จากนั้นนำแม่โคชั่วที่ 2 ผสมด้วยน้ำเชื้อโคพันธุ์ซาร์โรเลสส์คุณภาพสูง ได้ลูกโคชั่วที่ 3 (เรียกว่าโคพันธุ์ตาก) ซึ่งมีเลือดซาร์โรเลสส์ 62.5 เปอร์เซ็นต์และบราห์มัน 37.5 เปอร์เซ็นต์ แล้วนำโคชั่วที่ 3 มาผสมกัน คัดเลือกปรับปรุงพันธุ์ให้เป็นโคเนื้อพันธุ์ใหม่ของไทยเรียกว่าโคพันธุ์ตาก

ลักษณะของโคพันธุ์ตากมีสีน้ำตาลอ่อนคล้ายสีทอง มีลักษณะลำตัวคล้ายโคพันธุ์ซาร์โรเลสส์ เป็นโคขนาดกลาง เพศผู้ได้เต็มที่หนักประมาณ

900–1,000 กิโลกรัม เพศเมียโตเต็มที่หนักประมาณ 600–700 กิโลกรัม ข้อดีของโคพันธุ์ตาก คือ เลี้ยงง่าย หากกินเก่ง ไม่เลือกกินหญ้า ทนต่อสภาพอากาศร้อนได้ดีพอสมควร เจริญเติบโตเร็ว เนื้อนุ่ม เนื้อสันมีไขมันแทรก ซากมีขนาดใหญ่ สนองต่อความต้องการของตลาดเนื้อโคคุณภาพดีได้ นอกจากนี้โคพันธุ์ตากเหมาะที่จะนำมาผสมกับแม่โคพื้นเมือง โคบราห์มันและลูกผสมบราห์มัน เพื่อนำลูกมาเลี้ยงเป็นโคขุนได้ ส่วนข้อเสียของโคพันธุ์ตาก คือ การเลี้ยงจะต้องอาศัยการดูแลเอาใจใส่พอสมควร เป็นพันธุ์ที่ไม่เหมาะที่จะนำไปปล่อยเลี้ยงในทุ่งโดยไม่ดูแลเอาใจใส่

5. พันธุ์กำแพงแสน (Kampangsai) เป็นโคเนื้อพันธุ์แรกที่ปรับปรุงพันธุ์ขึ้นในประเทศไทย ปรับปรุงพันธุ์โดยมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน เป็นพันธุ์ที่กำเนิดขึ้นที่อำเภอกำแพงแสน จังหวัดนครปฐม จึงใช้ชื่อว่า “พันธุ์กำแพงแสน” โคพันธุ์กำแพงแสนเป็นโคลูกผสมที่มีเลือดโคพื้นเมือง 25 เปอร์เซ็นต์ บราห์มัน 25 เปอร์เซ็นต์ และชาร์โรลล์ 50 เปอร์เซ็นต์

ลักษณะโคพันธุ์กำแพงแสน ลำตัวยาวและกว้าง ความยาวของลำตัวพอเหมาะ แนวสันหลังตรงไปจนถึงโคนหาง แนวพื้นท้องตรง ขนสั้นเรียบและเป็นมัน จมูกและปากกว้าง ไหล่หนา โคนขาหน้ามีเนื้อให้เห็นเป็นก้อนบริเวณหลังไหล่เต็ม ส่วนกล้ามเนื้อของสะโพกยาวและลึก เนื้อลูกมะพร้าว นูนเด่น เมื่อมองจากด้านท้ายจะเห็นลักษณะโค้งมนจากบนลงล่าง ขณะโคยืนขาหลังจะห่าง กล้ามเนื้อซอกขานูนเด่น มุมของซอกขาไม่มีไขมันสะสมอยู่มาก ขายาวพอสมควร แข็งแรงมั่นคง เดินกระฉับกระเฉง ขณะยืนขาจะตั้งฉากกับพื้น ข้อเท้าสั้นและแข็งแรง ก็มีขนาดพอเหมาะและสม่ำเสมอ ขาวพอสมควร สามารถปรับตัวเข้ากับสภาพอากาศร้อนได้ดี เพศผู้โตเต็มที่ มีน้ำหนักประมาณ 800–1,000 กิโลกรัม เพศเมียโตเต็มที่ มีน้ำหนักประมาณ 500–600 กิโลกรัม

ISBN 974-93430-3-4

9 789749 343036

๙๗๙ ๙๕ ๙๗๙